

Ing. Pučar SAMUEL:

Kako dasuzbijamo lisne uši prenosiocce virusnog oboljenja — žutice na šećernoj repi

Virozna žutica je danas sve veći problem i više se ne može zamisliti pravilan uzgoj šećerne repe, a da se ne pristupi sistematskom uništavanju lisnih uši, koje su njezin prenosilac.

Bilo je različitih sredstava, kojima se je pokušalo uništiti ovog štetnika, ali pokusi su pokazali, da je najrentabilniji i najefikasnii način — suzbijanja **sistemskim** preparatima.

Odlika ovih sredstava je u tome, što djeluju trajnije od običnih kontaktnih preparata, radi čega je i cijena koštanja manja, budući da je potreban manji broj tretiranja.

Kada prskamo biljku nekim sistemikom, ona ga upija u sebe i strujom soka prenosi u sve dijelove biljke. Kako sistemici imaju i kontaktno djelovanje, to već nakon nekoliko sati bude uništeno gotovo 90% insekata. Nakon toga dolazi ono izvrsno djelovanje, koje sistemici posjeduju. Ostatak lisnih ušiju siše zatrovani sok biljke i ugiba. Također i novi naleti lisnih ušiju ne prolaze bolje, jer je djelovanje sistemika dugotrajno, tako da nastaju nova trovanja i ugibanja. Na taj način smo repu zaštitili u vremenskom razmaku od 14 do 21 dana. U grupi sistemika, koji su kod nas poznati, u široj upotrebi najmanje je otrovan za ljude, **Ekatin**.

Upotreba: Za jedan hektar šećerne repe dovoljna je jedna litra EKATINA, koji se sipa u onu količinu vode, koja je potrebna za 1 ha. Tako će na pr. za leđnu prskalicu (običnu) trebati 1000 lit. vode. Primjenom ove prskalice, koncentracija će biti 0,1%. Međutim, ako uzmemo motornu prskalicu koja troši 500 lit. vode/ha, opet moramo uzeti količinu od 1 litre Ekatina na 500 litara vode, iako smo s tim podigli koncentraciju na 0,2%.

Radi primjera ćemo navest način tretiranja na »Belju«, koje je provedeno 1959 godine upotrebom aviona.

Budući da avionska prskalica troši cca 100 litara na jedan hektar, to je bilo dovoljno da se u rezervoar avionske prskalice stavi 1 lit. Ekatina. Uspjeh je bio 100%.

Vrijeme prskanja. Prema pravilu treba prskati onda, kada se prva uš pojavi na repištu. U tu svrhu polje treba kontrolirati i čim primijetimo da se je pojavila koja lisna uš, **odmah treba tretirati čitavu površinu**, a ne, kako je negdje uobičajeno, samo t. zv. »žarišta«. Prskanjem »žarišta« ne postizemo nikakvu zaštitu i uši nesmetano prave nova žarišta i nove štete.

Svakako treba nastojati, da onu tekućinu, koju smo pripremili u toku jednog dana i utrošimo, a dobro je da se ne prska po velikoj vrućini jer nam se tom prilikom jedan dio preparata gubi u isparivanju. To naročito vrijedi za tretiranje avionom, kod kojega je tekućina u vidu magle pa je dobro da se prska do 11 sati prije podne, a tretiranje treba nastaviti oko 4 sata poslije podne.

Iako Ekatin nije jako otrovan preparat, treba se pridržavati mjera opreznosti. Osobe, koje rade na pripremi tekućine, za prskanje trebaju imati preko nosa i ustiju

maramu, a isto tako i markeri, koji rade pod avionom treba da se zaštite maramom od magle Ekatina.

Trajanje djelovanja Ekatina je najmanje 14 dana, a nakon toga vremena prskanje treba ponoviti. Zato vrijeme treba paziti da stoka ne dođe na repu, a isto tako i perad. Nakon 14 dana prestaje opasnost.

Dobra strana Ekatina je i to, što nema utjecaja na eventualnu razgradnju koloidalnog bakra, kojim se suzbija pjegavost lišća, tako da **drugo prskanje Ekatinom možemo kombinirati, a ujedno vršiti tretiranje protiv Cercosporce**, ako dodamo neki koloidalni bakar.

Na taj način smanjujemo troškove tretiranja, a uspjeh je osiguran.

Primjer kalkulacije troškova prskanja Ekatinom:

Vrsta aparata: sprežna motorna prskalica

Rok trajanja: 7 godina

Vrijednost: 400.000 din.

Radnih dana godišnje: 30

Dnevni učinak: 6 ha

TROŠKOVI PO 1 HA (Biljna zaštita 5-6 (59))

1. Materijalni troškovi:

a) Pogonsko gorivo i mazivo:

4 kg benzina po 65	Din 280.-
0,25 kg motornog ulja po 300	„ 75.-
0,05 kg tovozne masti à 200	„ 10.-
ukupno	385 : 5 Din 77.-

b) osiguranje kod DOZ-a 1,2% (4.800 : 30 : 6) „ 27.-

c) investiciono održavanje 4% (16.000 : 30 : 6) „ 89.-

d) jedan konj po 1.200 : 6 200.- Din 393.-

Bruto ukalkulirani osobni dohoci:

rukovalac aparata	Din 1.000.-
jedan radnik	„ 8000.-
ukupno Din. 1.800 : 6	Din 300.-

3) Amortizacija (po upotrebi i anuiteti (aparata):

400.000 : 7 = 57.143 : 30 = 1.905 : 6 „ 318.-

4) Upravni, režijski i ostali troškovi „ 250.-

5) Zadružna akumulacija „ 150.-

Ukupno: Din 1.411.-

1.411 × 2 = 2.822 (dva prskanja)

Sredstvo za prskanje (Ekatina) 2 puta 1.800 din Din 3.600.-

Troškovi pod 1, 2, 3, 4 i 5 „ 2.822.-

Sveukupno: Din 6.422.-

Kod šećerne repe, koja se ne tretira, nastaju štete i do 50% smanjenje priroda šta znači gubitak od cca 136.000 din. Ako uzmemo da je gubitak samo 15%, a što je redovito i u povoljnijim godinama imamo gubitak od 40.800 din. Prema kalkulaciji svih troškova oko prskanja šećerne repe, još uvijek se pokazuje dobit od 34.378 din/ha.

Pjegavost lišća šećerne repe (Cercospora) je jedna od najopasnijih bolesti. Kako još nemamo otporne sorte šećerne repe, protiv pjegavosti lišća, to u prvom redu moramo nastojati da osiguramo odgovarajući sklop biljaka po hektaru i pravilnu agrotehniku. Uz sve ovo potrebno je i kemijsko suzbijanje preparatima, koji su u mogućnosti da pruže potpunu zaštitu repe. Prema pokusima, koje su proveli Blažikov

u Županji i ing. Vukčević na »Belju« kao vrlo dobar preparat pokazao se Bakar Sandos sp. (Kupfer Sandoz spezial). Ovo sredstvo osigurava visoke prinose, kako u lisnoj masi i korjenu, tako i po prinosu šećera. Nadalje ono ima izvrsnu prijemljivost na listu repe, tako da ga kiša ne može isprati s lišća.

Kupfer Sandoz sp. je sredstvo na bazi koloidalnog bakra, a upotrebljava se u dozaciji od 4 kg/ha.

Prskanje se vrši u drugoj polovici lipnja, ali u svakom slučaju onda, kada primijetimo, da na listu ima jedna pjega. O tome moramo naročito voditi računa i ne treba čekati da se Cercospora javi u jačoj mjeri, jer se ona ne može liječiti, nego ju moramo spriječiti.

Drugo prskanje se provodi obično početkom mjeseca augusta. Kako je ranije spomenuto, svakako je dobro, da se prilikom prskanja protiv Cercospore, prema potrebi, ujedno prska i protiv lisnih ušiju, te se u tu svrhu doda u tekućinu Kupfer Sandoza sp. jedna litra Ekatina za jedan hektar.

Iskustvo je pokazalo, da se suzbijanjem suhe pjegavosti lišća, osobito ako je napad jači, povećavaju prinosi u masi korjena do oko 17.000 kg. po hektaru, a prinos šećera za. oko 2.000 kg po hektaru. Ako računamo cijenu repe samo po Din 5.— za 1 kg., dobili smo 85.000.— din., dok smo za sredstvo izdali oko 5.000 din.

»PODRAVKA«

PREHRAMBENA INDUSTRIJA — KOPRIVNICA

Jedna od naših najvećih tvornica za preradu voća i povrća. Ima velike plantaže voća, na kojima uzgaja: višnje, kajsije, dunje, trešnje, maline i crni ribizl. Posebno se ističu plantaže crnog ribizla, kao nove vrste voća u našim krajevima. Ove plantaže zauzimaju preko 70 kj. površine, a uzgajaju se razne sorte crnog ribizla:

WELINGTON
ROODKNOP
LANGTRAUBE (ROSENTAL)
GOLIAT

Budući je crni ribizl traženo i najskuplje voće, za proizvodnju sokova, pruža Vam se mogućnost, da nabavite kvalitetne reznice, ili već oživljene SADRŽAJ CRNOG RIBIZLA, kod »PODRAVKE« u KOPRIVNICI.

Sadni materijal se prodaje po povoljnim cijenama svim interesentima.

Ako ste zainteresirani za kupnju, javite se na vrijeme, radi zaključenja ugovora.

»PODRAVKA« iz vlastitih plantaža osigurava za svoje potrebe najkvalitetnije sirovine, sortnog sastava. Zato su njezini proizvodi poznati po odličnoj kvaliteti. Uvjerite se i vi kupujući demove, kompote, sirupe, marmeladu, sokove, višnjevo vino i ostale proizvode tvornice »PODRAVKA« iz Koprivnice.